

ÉNYÉM A NAGYVILÁG

EGY HÓNAP KRÓNIKÁJA

— Március hó. —

A keleti hadszíntéren az orosz tél megszűntével a február végén bizonyos megerősödést mutató német ellenállás már erőteljesebb ellentámadásokra is képes volt. Kétségtelen, hogy ez az idén elég korán beköszöntött tavaszi időjárás következménye is volt, mivel — ahogyan arra mult beszámolóinkban is céloztunk — ez az időszak a repülőgépek erőteljesebb alkalmazásának lehetőségével is együttjár, de természetesen nem csekély súllyal esett latba a német hadvezetőség rugalmas felfogása is, amely a helyenként elég nagy területfeladások ellenére is meg tudta őrizni támadó szellemét. Illetékes német körök hangsúlyozták is, hogy jóllehet válságos napokat jelentett a hadvezetőség számára az irtózatossá válságos erővel megindított téli szovjettámadás, sikerült a német hadseregeknek úrrá lennie a nehézségeken.

A hadszíntér déli szakaszán a német ellentámadás ismét visszaszerzett városokat és területeket, amelyek mind a további védekezés, mind pedig a támadás céljából döntő fontosságúnak látszanak. Így a hónap közepén visszafoglalták Charkovot, miután előbb már Krasznograd, Lozovaja, Szlavjanszk, majd Liszicsanszk is a német csapatok birtokába került újra.

Ezt az ellentámadást a szovjet Kurszk és Orel térségben, majd északon az Ilmen-tótól délre, Sztaraja-Russzánál megindított nagy támadással akarta ellensúlyozni. Ez a támadás ugyan a Moszkva előtti térségben hátrább vitte a német arcvonalat, de nem befolyásolta a Donec mentén megindult offenzívát. A hó végén a német jelentések már nemcsak megszüllésről beszéltek, hanem arról is, hogy míg egyrészt a német csapatok biztosan kezükben tartanak bizonyos fontos területeket — így a kubáni hídfőállást Novoroszijiszk mellett —, addig másrészt az arcvonal egyes pontjain magukhoz ragadták a kezdeményezést is.

Hangsúlyozzák azonban a tájékoztatások azt is, hogy a hadvezetőség teljesen tisztában van a rá váró feladatokkal, nem becsüli le a várható szovjettámadások erejét s majd el fogja dönteni, hogy a nyáron át védekező vagy támadó hadjáratot folytasson-e ezen az arcvonalon.

A N. S. T. tájékoztatás szerint a keleti — nem összefüggő és merev — arcvonal a következő: Taganrogtól a Miusz folyócskát követi a Donecig. Aztán észak felé halad a Donec mentén, Charkovtól és Bjelgorodtól keletre. Kurszktól nyugatra, Oreltől keletre fut tovább, majd Vjazma és Szmolenszk között északra Sztaraja-Russzán át az Ilmen-tóig. Itt keletre fordul az Ilmen-tótól és a Volchov folyón át Leningrádig tart, innen pedig a Ladoga-tó déli partjáig.

Észak-Afrikában, Tunéziában megkezdődött az angolszász csapatok támadása. Churchill egyenesen úgy jelentette be, mint az afrikai harcok döntő csatájának kezdetét.

Tunézia közepén a Gabeszi-öböl felé hosszú csücsban kinyúlva találjuk az El-Djerid sottot. (Így nevezik az északafrikai sós tavakat, amelyek sekély, sokszor egészen ki is száradó tavak. Az El-Djerid kb. háromszor akkora, mint a Balaton.) A tótól északra a Szahara-Atlasz halmi húzódnak a tengerpart felé, de a délre is van még két magasabb tömeg. Egyik a Tebega, párhuzamos a tó partjával, másik a Matmata, a tengerparttól 50—100 km távolságban a tengerparttal párhuzamos, majd Matmatánál délkeletre fordul. A hegyek közti völgyekben húzódnak a vasútvonalak. A legfontosabb Djerid-tó északnyugati csücskénél fekvő Tozeurból Gaf-sán, Maknassyn át Sfax felé, illetőleg az ebből kiágazó másik vonal, Sbeit-lán keresztül Kairouan mellett Sousse felé. A Gabesi-öböl partja sík s a síkság Maknassy felé kb. 100 kilométernyire nyúlik be a hegyek közé. A német és olasz csapatok a belső vonalon állanak — miként azt mult számunkban felvázoltuk — s az angolszász csapatok egyrészt az északi tengerparton, másrészt délen a sivatag felől, illetőleg a szorosokon és hágókon keresztül indították meg a támadást. A hadszíntér aránylag kicsiny. Északról délre 5—600 km és szélességben ritkán éri el a 300 kilométert.

A harcok most azon a területen folynak, amely El-Guettar, Maknassy, Kairouan és a tengerpart között van. Rommel szilárdan tartja az idevezető szorosokat, azt is, amely a tengerparti Oudref és a Djerid-tó keleti csücske között van. Az északi tengerparton Anderson serege támad, délen pedig Montgomery ellen védekezik Rommel.

Természetes, hogy ezen a területen szó sem lehet nagy hadseregek összecsapásáról. Az egyik német különjelentés ki is emeli, hogy „a keleti harctéren milliók harcolnak, itt csak tízezrek küzdenek“. A német-olasz csapatok hol kitéréssel, hol ellentámadással, hol kemény ellenállással vet-ték fel a küzdelmet a túlerőben levő angolszász csapatok ellen. A déli Mareth-vonal feladata mindössze a késleltetés és veszteség okozása volt.

Diplomáciai síkon a március igen mozgalmas volt. Eden a hónap köze-pén Washingtonba repült s ott, a hírek szerint az U. S. A. és a szovjet kö-zött igyekszik a természetesen nem mélyreható ellentéteket elsimítani. Bizonyára azt is, amit a Standley moszkvai-amerikai nagykövet nyilatko-zata okozott. Standley azt mondotta, hogy a szovjet elítikolja a lakosság előtt az amerikai szállításokat.

Egyik legérdekesebb eseményként Franco beszédét említhetjük meg, aki szerint mindkét fél annyi erőt tud mozgósítani, hogy nem tudja egy-mást elpusztítani. Másik érdekességnek Göbbels beszédét tartjuk, amelyet a külföldi laptudósítókhoz intézett. „A nemzeti szocializmus nem export-cikk, senkire sem kényszerítik rá“ — jelentette ki. Majd még, azt mon-dotta, hogy Svájc és Svédország mint demokratikusan kormányzott orszá-gok megállhatnak a Harmadik Birodalom mellett és Németország nem akarja leigázni és katonai uralom alá helyezni Európát.

Szalánczi Károly